

Rivstart

Facit Textbok B1+B2

Kapitel 1

1 E

De har en snabb (= adjektiv) bil.
 De kör snabbt (= adverb).
 Bilen är otroligt (= adverb) snabb (= adjektiv).
 De kör otroligt (= adverb) snabbt (= adverb).

1 F

Jag sover ofta djupt (= adverb) på natten och jag är väldigt (= adverb) trött (= adjektiv) när jag vaknar. Men jag tar en kall (= adjektiv) dusch så att jag blir pigg (= adjektiv) och sätter på mig träningskläderna. Innan jag springer äter jag en banan och lyssnar på radio. Jag brukar sjunga lite till musiken men jag sjunger otroligt (= adverb) falskt (= adverb). Varje morgon springer jag fem kilometer. Först springer jag långsamt (= adverb) men när jag blir svettig (= adjektiv) börjar jag springa snabbt (= adverb). Det är härligt (= adjektiv) att springa!

2 C

- 1 löpning
- 2 gym
- 3 tennis
- 4 golf
- 5 simning

2 D + E + F

- Hur många längder har du [haru] kört nu?
- Hmm ... trettiotre tror jag.
- Ska vi ta sextio längder? Det blir en och [å] en halv kilometer.
- Ja, det blir bra. Jag har mest kört rygg. Jag ska nog byta nu.
- Ja, det är [e] bra att [å] variera träningen.
- Ska vi bada bastu sedan [sen]?
- Ja, vad skönt!

3 D + F

- 1 R
- 2 R
- 3 F
- 4 F
- 5 R
- 6 F

3 H

Mer än 250 000 personer besökte utställningen *Fritiden*.
 95 % av svenskarna säger att de blir lyckliga av sina fritidsintressen.

Åtta av tio svenskar tycker att de har en bra balans mellan arbete och fritid.
 Svenskarna har i genomsnitt 2,5 intressen per person.
 16 % av schweizarna tycker att arbetet tar för mycket tid.

3 J

Att ha något att göra på sin fritid är viktigt för många.
 Enligt en undersökning har nästan alla i Sverige någon typ av intresse eller hobby som de sysslar med på fritiden, i genomsnitt 2,5 intressen per person.

		PLURAL	
		obestämd form	bestämd form
SINGULAR	obestämd form	---	---
	en fritid	fritiden	---
	en undersökning	undersökningen	undersökningarna
	en typ	typen	typerna
	ett intresse	intresset	intressena
	en hobby	hobbyn	hobbyerna
	ett genomsnitt	genomsnittet	---
		personer	personerna

3 L

- 1 a Han tycker att det är någon sorts löparfeber i Sverige. Folk springer hela tiden och pratar mycket om löpning. Det tycker han är tråkigt.
- 1 b Han vill ta det lugnt, ligga i soffan och läsa en bra bok. Om han vill röra på sig går han ut i skogen och tar en lång promenad och lyssnar på fåglarna.
- 2 a Hon vill bara ligga i soffan och titta på teve. Hon orkar sällan laga mat, utan äter mest hämtmat.
- 2 b Hon har haft problem med ryggen och sjukgymnasten sa att hon måste börja bygga upp musklerna.
- 2 c Imorgon ska hon börja träna. Hon ska också börja äta bättre så imorgon ska hon äta grillad kyckling och en massa grönsaker.

Kapitel 2

1 J

- 1 g
- 2 e
- 3 a
- 4 b
- 5 d
- 6 c
- 7 f

1 K

- 1 Han skriver för ett resemagasin.
- 2 Han fick ett bra jobb på Radio Jämtland.
- 3 Tre år.
- 4 I en pappagrupp.
- 5 De gick till parken, på babysim och ut och fikade.
- 6 De tar en öl.
- 7 Villes sambo.
- 8 Hon är fotograf på resemagasinet.
- 9 Ville och Karina ska åka till Åre i vinter och hälsa på Rasmus då.

1 M

- 1 Hur länge sedan var det?
- 2 Du då?
- 3 Det visste jag inte
- 4 Hur är det att bo ...
- 5 I början var det ...
- 6 Hur skaffade du nya kompisar du?
- 7 En sådan där ...
- 8 ... och bara vara hemma
- 9 Sedan började jag träffa dem här
- 10 Har du någon kontakt ...
- 11 Jag har börjat ...
- 12 Vem är det?

2 A

Bästizen: b, d
Naiv: c, e
Kärochgalen: a, f

2 E

- skilja sig
- lata sig
- raka sig
- kamma sig
- klippa sig
- tvätta sig
- ångra sig
- gifta sig
- känna sig
- försova sig
- koncentrera sig
- bry sig
- akta sig
- aktivera sig
- anmäla sig
- sätta sig
- förbereda sig

2 F

- 1
- 1 henne
- 2 De
- 3 honom
- 4 han
- 5 sig

2

- 1 oss
- 2 dem
- 3 sig
- 4 sig

2 I

Huvudsats: subjekt + verb + satsadverb/verb + subjekt + satsadverb
Bisats: subjekt + satsadverb + verb

2 J

- 1 När vi var ute förra veckan sa hon att hon ville träffa mig ensam.
B H
- 2 Efter det har hon skickat sms till mig och ibland ringer hon på nätterna.
H H
- 3 Jag tycker att du ska berätta allt för din kompis.
H B
- 4 Säg till din kompis flickvän att hon måste sluta kontakta dig.
H B
- 5 Om ni älskar varandra måste ni berätta det för din vän.
B H

3 G

- 1 Han hade en stor maskeradbal i sitt palats på Djurgården.
- 2 Han började sin karriär på bank.
- 3 Anna Josephson
- 4 De levde ett borgerligt liv och umgicks med släktingar och kollegor från finansvärlden.
- 5 Ernest blev kär i en annan kvinna och lämnade sin fru.

- 6 Barnens privatlärare och Annas sällskapsdam.
- 7 De umgicks med filosofer och konstnärer och reste runt i Europa och tittade på konst och träffade kändisar. Ernest började samla på samtida konst.
- 8 Lägenheten blev för liten för konstsamlingen och han ville ha ett hem för Signe och deras två barn.
- 9 Hon dog av en överdos morfin. Kanske var det självmord.
- 10 Han förlorade alla sina pengar och var tvungen att sälja palatset.
- 11 Han målade ofta mörka suggestiva tavlor med grynings- och skymningsmotiv.
- 12 Nakna män (gymnaster och akrobater, motiv från badhus)
- 13 Hans bror brände alla teckningar och brev eftersom homosexualitet var förbjudet.
- 14 Om en man som blir kär i en gift kvinna och dödar hennes man.
- 15 Han träffade en dansk kvinna som han blev kär i, vilket ledde till skilsmässa.
- 16 De spelade schack, tillsammans eller per brev.

Kapitel 3

1 E

- 1 både och
- 2 inte ... utan
- 3 antingen eller
- 4 varken eller

2 G

- 1 husköp
- 2 arbetslöshet
- 3 sjuklön
- 4 lön
- 5 veckopeng

3 F

- problem = 2
 ekonomisk = 4
 lön = 1
 privat = 2
 advokat = 3
 nerverna = 3
 miljoner = 3
 investering = 4
 priserna = 3
 förhandlade = 4
 lönen = 2
 riskerar = 3
 servitris = 3
 politiker = 4
 tre = 1

3 G

- 1 lön, tre
- 2 pengar, lönen
- 3 problem, privat
- 4 advokat, servitris
- 5 nerverna, priserna

- 6 miljoner, riskerar
- 7 ekonomisk, investering
- 8 förhandlade, politiker

4 B + C

- 1 U
- 2 U
- 3 M
- 4 U
- 5 U
- 6 M
- 7 U
- 8 M
- 9 M
- 10 U
- 11 U
- 12 M
- 13 M

4 F

- 3 galna – hysteriska
- 4 jobba mycket – jobba extremt hårt, extra lön – bonus
- 5 arbete – jobb
- 6 behöver inte – slipper
- 9 skåp där man har mat – skafferi
- 11 fungera – funka

Kapitel 4

1 H

- 1 Cowboy.
- 2 En svart ponny.
- 3 Hennes föräldrar sa att det var för dyrt och tog för mycket tid.
- 4 En som var jättestor, nästan som en liten häst.
- 5 Hon ville ha en hund som älskade henne mer än någon annan. Hunden skulle trösta henne när hon var ledsen, som kunde leka med henne när hon var glad och som kunde ligga vid hennes fötter när hon såg på teve eller läste.
- 6 Hennes pappa var allergisk mot katter.
- 7 Hennes fågelskräck började när hon hade sett Hitchcocks Fåglarna.
- 8 Hon trodde att Maggi skulle bli glad.
- 9 Hennes mamma spolade ner dem i toaletten.

1 J

- A grupp 3 (infinitiv)
- B grupp 4b (preteritum)
- C grupp 1 (imperativ)
- D grupp 2a (preteritum)
- E grupp 2b (presens)
- F grupp 4a (supinum)

1 K

IMPERATIV	INFINITIV	PRESENS	PRETERITUM	SUPINUM
tro!	tro	tror	trodde	trott
må!	må	mår	mådde	mått
få!	få	får	fick	fått
gå!	gå	går	gick	gått
förstå!	förstå	förstår	förstod	förstått
gör!	göra	gör	gjorde	gjort
—	kunna	kan	kunde	kunnat
ligg!	ligga	ligger	låg	legat
säg!	säga	säger	sa	sagt
acceptera!	acceptera	accepterar	accepterade	accepterat
betala!	betala	betalar	betalade	betalat
börja!	börja	börjar	började	börjat
klappa!	klappa	klappar	klappade	klappat
prata!	prata	pratar	pratade	pratad
simma!	simma	simmar	simmade	simmat
skaffa!	skaffa	skaffar	skaffade	skaffat
dröm!	drömma	drömmer	drömde	drömt
glöm!	glömma	glömmer	glömde	glömt
försök!	försöka	försöker	försökte	försökt
hjälp!	hjälpa	hjälp	hjälp	hjälp
lek!	leka	leker	lekte	lekt
läs!	läsa	läser	läste	läst
res!	resa	reser	reste	rest
tyck!	tycka	tycker	tyckte	tyckt
tänk!	tänka	tänker	tänkte	tänkt
bli!	bli	blir	blev	blivit
kom!	komma	kommer	kom	kommit
rid!	rida	rider	red	ridit
sov!	sova	sover	sov	sovit
ta!	ta	tar	tog	tagit

1 L

Hungrig som varg.
 Flitig som myra
 Arg som ett bi.
 Stark som ox.
 Envis som åsna.
 Snabb som vessla.
 Att äta som en häst.
 Hal som en ål.
 Tyst som en mus.

2 D

1 F
 2 R
 3 R
 4 F
 5 F
 6 R
 7 F

2 I

komik	komiker	komisk
politik	politiker	politisk
kritik	kritiker	kritisk
akademi	akademiker	akademisk
dramatik	dramatiker	dramatisk
musik	musiker	musikalisk

2 J

Ord som slutar på suffixen *-i* och *-ik* har alltid betoning på suffixet. Ord som slutar på suffixen *-iker* och *-isk* har betoningen precis före suffixet.

2 K

allergi	allergiker	allergisk
komik	komiker	komisk
politik	politiker	politisk
kritik	kritiker	kritisk
akademi	akademiker	akademisk
dramatik	dramatiker	dramatisk
musik	musiker	musikalisk

3 F

Stickande och bitande (adjektiv)

De boende (substantiv)

Mycket lidande (substantiv)

Gå sjungande eller pratande (adverb)

3 G

sticka! – stickande

bit! – bitande

bo! – boende

lid! – lidande

sjung! – sjungande

prata! – pratande

Presens particip slutar på *-ande*, förutom verb som slutar på annan vokal än *-a* i imperativ som slutar på *-ende*.

3 H

nämligen (förklaring), dock (kontrast), därför (förklaring), däremot (kontrast)

3 I

- 1 Däremot
- 2 Därför
- 3 nämligen
- 4 dock

4 B

- a attackerade
- b provsmakar
- c emigrerar
- d skrämmer

4 C

- 1 d
- 2 c
- 3 b
- 4 a

4 D

- 1 Den låg och halvsov och hindrade barnen från att komma in.
- 2 Den låg och vilade i skogen och var lugn.
- 3 Den hade troligen ätit jästa äpplen i villaträdgårdarna.
- 4 För ungefär 1000 år sedan.
- 5 Från en älgfarm i Jämtland.
- 6 Han ställde sig som en sumobrottare, bredbent med böjda ben och koncentrerade sig på att sticka med stavarna mot älgens ögon.
- 7 Den negativa effekten på bilar och miljö blir mindre.
- 8 Socker lockar kanske upp rådjur och älgar på vägen.
- 9 Man ska låta älgar välja mellan stenar med rent salt och sockerblandning.

SKRIV!

- 1 Naturligtvis/självklart/givetvis är det bra att bo nära jobbet.
- 2 Vi kan cykla till jobbet eftersom/därför att vi bor nära.
- 3 Det är också praktiskt att barnen bor nära skolan.
- 4 Det är faktiskt billigt att bo här.

Kapitel 5

1 G

- 1 På fredagar varannan vecka när han har barnen hos sig.
- 2 De tävlar om vem som kan blåsa mest bubblor i vatten, vem som kan hålla andan längst under vattnet och vem som kan simma snabbast. Sedan hoppar de från hoppornet.
- 3 De äter apelsin i bastun och byter om till pyjamas.
- 4 De hade vanligt fredagsmys som "alla andra" med tacos och läsk, ostbågar, smågodis och teve.
- 5 De skriver olika förslag på lappar och lägger i en hatt. Sedan drar de lapparna i tur och ordning och gör vad som står på lapparna.
- 6 Hon tycker att det är kul när alla gör saker tillsammans och alla får vara med och bestämma.
- 7 De kollar på musikvideor på nätet och dansar.
- 8 De spelar tillsammans (gitarr, piano, fiol och saxofon).
- 9 Familjen, barnens kompisar och singelvänner ibland.

1 I

- 1 arbetsvecka
- 2 fredagsmys
- 3 hemgjord
- 4 hämtmat
- 5 lättlagad
- 6 lördagskvällar
- 7 nackdelar
- 8 plockmat
- 9 skolfria
- 10 snackstillverkarna
- 11 säljargument
- 12 teveapparat
- 13 undersökning
- 14 övervikt
- 15 fördelar

2 B

hem till = destination (med verb som beskriver rörelse)
hemma hos = position (med verb som beskriver aktivitet på ett ställe)

2 D

Tid:

när
medan
innan
tills
inte ... förrän

Hur:

genom att
utan att

Konrast:

även om
fastän/trots att

Villkor:

ifall
om

Varför:

därför/eftersom

Resultat/avsikt/plan:

för att
så att

Allmän:

att

2 E

- 1 trots att
- 2 om/ifall
- 3 medan/när
- 4 innan
- 5 eftersom/därför att

2 F

- 1 Trots att jag hade huvudvärk gick jag till kursen.
- 2 Om du vill kan vi stanna hemma.
- 3 Medan han städar brukar han sjunga.
- 4 Innan hon går ut tar hon en dusch.
- 5 Eftersom jag är så trött stannar jag hemma ikväll.

2 G

Jag gick och la mig jättesent och jag vaknade klockan sju för att gå ut med hunden så jag är ganska trött. Vet du vad som hände i går? Jo, jag var ute på en barrunda med Mange och hans kompisar (trots att jag egentligen var jättetrött och ville vara hemma ...). Jag pratade en massa med en jättetrevlig tjej, Siri. Innan jag gick hem frågade hon ifall jag hade lust att åka upp till Stockholm och hälsa på nästa helg. Det är ju långhelg eftersom det är klämdag på fredag. Först sa jag ja utan att tänka, men sedan kom jag på att du och jag skulle göra något tillsammans. Då frågade hon om du inte kunde följa med också. Men jag sa att jag inte kunde bestämma något förrän jag hade kollat med dig. Häng med! Det blir jättekul! Jag vet att det kostar hur mycket som helst att åka dit och egentligen kanske vi borde vänta tills vi får lön. Men man kan väl ha skoj i Stockholm, även om man inte har en massa pengar? Vi kan ju snåla lite genom att ta bussen dit istället för tåget. Vet du när bussarna går? Och Siri sa att vi självklart kan bo hemma hos henne. Jag vet inte exakt var hon bor, men det är någonstans strax utanför stan. Visst låter det kul? Bestäm dig snabbt så att jag kan ringa Siri och säga hur vi gör. Medan du funderar ska jag kolla upp lite grejer att göra i Stockholm! Förresten, vet du vem som frågade efter dig? Ring mig i kväll, eller kom hem till mig så ska jag berätta ...

2 I

När frågeordet är subjekt i direkt tal måste man ha *som* i indirekt tal.

Vem frågade efter dig?

S

Vad hände igår?

S

Vad gjorde jag igår?

O S

2 J

- 1 Vet du vem som ska åka till Stockholm nästa helg? (vem = subjekt)
- 2 Vet du vad du ska göra nästa vecka? (vad = objekt)
- 3 Jag vill veta vem du ringde. (vem = objekt)
- 4 Vet du vem som ringde mig. (vem = subjekt)
- 5 Vet du vilka som ska gå på festen. (vilka = subjekt)
- 6 Jag undrar vad han sa. (vad = objekt)
- 7 Jag har ingen aning om hur många som följer med ut ikväll. (hur många = subjekt)

3 C

Svenskarna riktiga godisgrisar

3 D

- 1 Sverige har många kiosker och redan innan plockgodis kom valde man själv godis genom att peka på olika sorter i kioskerna.
- 2 Det var en mataffär i början på 1980-talet som lät kunderna ta en påse och själva plocka vad de ville ha.
- 3 Godis, söt cider, texmexprodukter, ärter och frysta tårtor, vodka, skorpor och pepparkakor.

3 E

Ingen annanstans äter (generellt) man lika mycket godis som i Sverige. Svenskarna äter (generellt) 17,6 kilo godis per person och år. Konsumtionen har ökat (resultatet är intressant) mycket sedan 1960 då den låg (specifik tid i då) på 6,7 kilo. Hur kommer (generellt) det sig att man just i Sverige äter (generellt) sådana mängder godis? Leif Claesson, produktchef på Godisbomben AB, tror (nu) att det bland annat handlar (generellt) om Sveriges tradition med många kiosker.

– I Sverige hade (specifik tidsperiod i då) vi länge en speciell kioskkultur. När vi var (specifik tidsperiod i då) små stod (berättande tempus i då) vi i kiosk-luckan med en krona i handen och pekade (berättande tempus i då) på godiset som låg (berättande tempus i då) i olika burkar – ”en sån, en sån och en sån” – tills kronan var (berättande tempus i då) slut. Vi svenskar är (generellt) vana att välja och plocka (generellt) ihop vårt godis själva, menar (nu) Leif Claesson.

På 1980-talet började (specifik tidsperiod i då) man sälja plockgodis, eller lösviktsgodis, i en liten mataffär utanför Stockholm. Kunderna tog (berättande tempus i då) själva en tom påse och plockade (berättande tempus i då) ihop det godis som de ville (berättande tempus i då) ha. Inom några år var (specifik tid i då) succén med plockgodis ett faktum. Nuförtiden har (nu) alla mataffärer plockgodis i mängder, oftast strax innan kunderna kommer till kassan. Här kan (generellt) man välja mellan en massa olika sorter: salta sillar, mormors löständer, stekta ägg, blåa delfiner, sura bomber, Ferraribilar och sega rätter till exempel.

– På senare tid har man börjat (med nutidsadverb) exportera plockgodis också, både fenomenet att plocka själv och de speciella godissorterna. I Storbritannien och flera andra europeiska länder har en stor matvaru-kedja börjat (resultatet är intressant) sälja plockgodis och ett stort internationellt möbelvaruhus har börjat (resultatet är intressant) med plockgodis världen runt. Svenska fiskar, alltså geléfiskar med fruktsmaker, har blivit (resultatet är intressant) välkända. Faktum är (generellt) att godis-exporten är (nu) del av en större svensk export av mat och dryck. Det handlar (nu) om lite oväntade saker som söt cider, texmexprodukter, örter och frysta tårter, förutom gamla vanliga svenska varor som vodka, skorpor och pepparkakor. Sverige har (nu) som mål att fördubbla exporten av mat och dryck till 2020 och här spelar (nu) godiset en stor roll. Vi ser (nu) ljust på framtiden. Det finns (generellt) egentligen bara ett hot: hälsodebatten!

3 F

Igår gick Petter och jag på bio och tog en öl efteråt. Vi har gått på bio tre gånger i år. Petter rökte ett helt paket cigaretter igår kväll. Han har rökt i 10 år. Han började röka när han blev arbetslös. Han har slutat flera gånger men han har börjat röka igen varje gång.

5 A

- 1 f
- 2 g
- 3 b
- 4 j
- 5 e
- 6 a
- 7 i
- 8 c
- 9 h
- 10 d

Kapitel 6

1 G

en dator	datorer
en rektor	rektorer
en professor	professorer
en revisor	revisorer
en motor	motorer
en doktor	doktorer

2 B

- 1 b
- 2 a
- 3 c
- 4 c
- 5 b
- 6 b

3 D

- 1 c
- 2 d
- 3 b
- 4 a

3 E

- 1 Nästa vecka ska jag göra alla läxor. (beslut/plan/vilja)
- 2 Jag ska hälsa på farfar imorgon. (beslut/plan/vilja)
- 3 Drottningen ska besöka tre barnhem under veckan. (beslut/plan/vilja eller andrahandsinformation)
- 4 Det ska bli regn på lördag. (andrahandsinformation)
- 5 Jag ska sluta snusa! (beslut/plan/vilja)

3 G

- 1 b
- 2 a
- 3 a
- 4 c
- 5 b
- 6 a
- 7 b

4

Regeringsformen, RF: 2
Successionsordningen, SO: 3
Tryckfrihetsförordningen, TF: 4
Yttrandefrihetsgrundlagen, YGL: 1

5 A

- 1 349 stycken
- 2 Sjukvård, tandvård och lokaltrafik.
- 3 Vart fjärde år
- 4 finansminister, utrikesminister, utbildningsminister, kulturminister, försvarsminister, miljöminister
- 5 290
- 6 omkring/cirka 80 %
- 7 Statsråd
- 8 vägar, skola, barnomsorg och äldreomsorg, svenska för invandrare, socialtjänst, service till personer med funktionshinder
- 9 18 år
- 10 4 %

Kapitel 7

1 F

Hamid

- 1 Han går på stigar ganska långt genom skogen. Sista biten måste han gå genom en tät skog och över branta klippor.
- 2 Han tar ett dopp i det kalla vattnet och sedan sätter han sig vid sjön och tar fram en macka och en termos kaffe.
- 3 Han brukar se en älg, ett rådjur eller en hare.

Isak

- 4 Han går upp supertidigt på morgonen och åker till en strand som heter Langhammars.
- 5 De spelar strandvolleyboll, dricker kaffe och äter kanelbullar som de har tagit med. Eller bara slappar i en solstol och läser böcker.
- 6 På kvällen grillar de ofta, gärna lamm som de har köpt av grannen. Om det är dåligt väder sitter de inne och spelar kort eller något annat spel.

Lollo

- 7 Det är inte så mycket folk där på morgonen.
- 8 Hon läser tidningen och dricker deras jättegoda kaffe. Ibland äter hon en macka till. Hon pratar med personalen, men ibland sitter hon bara helt tyst och samlar energi för dagen.
- 9 Då är fiket fullt med skolungdomar som sitter och pratar i mobilen och affärsmän som diskuterar någon viktig affär.

2 B

- 1 Sommaren med Monika
- 2 Det sjunde inseglet
- 3 Smultronstället
- 4 Persona
- 5 Fanny och Alexander

2 H

- 1 c
- 2 a
- 3 d
- 4 e
- 5 b

3 H

- 1 norra Sverige
- 2 södra Sverige (Skåne)
- 3 Gotland
- 4 västra Sverige (Göteborg)

4 A

Pitepalt

Pitepalt är kokta (grupp 1) bollar som är gjorda (grupp 4b SPECIAL) av riven (grupp 4a -it), rå potatis och vetemjöl, fyllda (grupp 2a) med tärnat (grupp 1) fläsk. När man äter palt delar man den mitt itu och en klick smör får smälta i fläskgropen inuti. Lingonsylt är ett självklart tillbehör och många dricker mjölk till palten. Som man förstår av namnet äter man mycket palt i Piteå. I Öjebyn, strax utanför Piteå, finns t.o.m. en Paltzeria. Men pitepalt finns också i stora delar av övriga Norrland.

Ett roligt ord från norra Sverige är *paltkoma*. Det är den enorma trötthet som man känner när man har ätit för mycket.

Det finns också en annan rätt, paltbröd, som många svenskar blandar ihop med palten. Men paltbrödet är något helt annat: ett bröd bakat (grupp 1) på blod.

Saffranspannkaka

Saffranspannkaka är en ugnsgräddad (grupp 1) pannkaka gjord (grupp 4b SPECIAL) på ris kokt (grupp 1 eller 2b, se splashen i textboken på s.98) i mjölk och saffran. Den innehåller också ägg, mandel och russin. Man äter pannkakan med vispad (grupp 1) grädde och sylt som är kokt (grupp 1 eller 2b, se splashen i textboken på s.98) på salmbär, en typ av björnbär. Rätten kommer från Gotland och den kallas även Gotlandspannkaka. Man kan undra varför man gjorde en rätt med så många exotiska ingredienser på Gotland. Det beror på att ön på medeltiden var ett handelscentrum i Östersjön och man handlade med kryddor och lyxvaror från hela världen.

Gås

Den så kallade (grupp 1) gåsmiddagen (*gåsamiddag* på skånska) är en traditionell skånsk festmåltid som man brukar äta på Mårtensafton den 10 november. En klassisk gåsmiddag tar många timmar att laga och man bör ha lång tid på sig när man äter den. Det här är en måltid för den som inte är rädd för fet och kaloririk mat.

Middagen består av tre rätter, svartsoppa, ugnsstekt (grupp 2b) gås och till sist äppelkaka med hemlagad (grupp 1) vaniljsås. Svartsoppan är gjord (grupp 4b SPECIAL) av gåsblod och den är kryddad (grupp 1) med ingefära, kryddpeppar, nejlikor och konjak. Till soppan äter man krås, en blandning av hals, mage, hjärta och vingar av gås.

Gåsen är fylld (grupp 2a) med äpplen och katrinplommon och man serverar den med bland annat gräddsås, potatis som är stekt (grupp 2b) i gåsfett och kokta (grupp 1 eller 2b, se splashen i textboken på s.98) äppelklyftor.

4 B

För grupp 1–3 och grupp 4 oregelbunda verb böjer man supinumformen som ett adjektiv för att skapa perfekt particip. För grupp 4 it-verb tar man bort -it och lägger till -en, -et, eller -na.

kokta, plural, supinum: *kokt* (kokat)

gjorda, plural, supinum: *gjort*

riven, en, supinum: *rivit*

fyllda, plural, supinum: *fyllt*

tärnat, ett, supinum: *tärnat*

bakat, ett, supinum: *bakat*

ugnsgräddad, en, supinum: *gräddat*

gjord, en, supinum: *gjort*

kokt, ett, supinum: *kokt* (kokat)

vispad, en, supinum: *vispat*

kallade, singular bestämd form, supinum: *kallat*

ugnsstekt, en, supinum: *stekt*

hemlagad, en, supinum: *lagat*

gjord, en, supinum: *gjort*

kryddad, en, supinum: *kryddat*

fyllt, en, supinum: *fyllt*

stekt, en, supinum: *stekt*

kokta, plural, supinum: *kokt* (kokat)

4 C

1 vispad, vispat, vispade

2 fylld, fyllt, fyllda

3 rökt, rökt, rökta

4 bredd, brett, bredda

5 riven, rivet, rivna

6 gjord, gjort, gjorda

4 F

- **H**ar du ätit **h**ästkött någon gång?
– Nej, det **h**ar jag aldrig gjort. Det låter **h**emskt!
- **H**elena **h**ar köpt ett **h**us i Hälsingland.
– Vad **h**ärligt! Jag ska ringa **h**enne och fråga om jag får komma och hälsa på.
- **H**eter din lärare **H**enrik?
– Ja, men **h**an kallas **H**enke.
– **H**ur många år **h**ar han jobbat **h**är?
– Länge. Det känns som han **h**ar varit **h**är i **h**undra år!

Kapitel 8

1 A

1	1960-talet	6	1980-talet
2	1910-talet	7	1930-talet
3	1990-talet	8	1940-talet
4	1970-talet	9	1920-talet
5	00-talet	10	1950-talet

2 B

1	förlorade	7	var
2	krigade	8	byggde
3	grundade	9	styrde
5	abdikerade	10	låg
6	blev		

2 C

10, 7, 8, 9,
4, 2, 5,
3, 6, 1

3 B

1	c	5	g
2	b	6	e
3	d	7	f
4	h	8	a

3 G

Jag är trött på Sverige. Jag har bjudit hit många vetenskapsmän och konstnärer men Sverige kommer aldrig att förändras. Jag har egna planer: Jag ska åka söderut till Rom. Där ska jag sitta under ett apelsinträd och filosofera och lyssna på musik.

är = presens

har bjudit = presens perfekt

kommer att förändras = presens futurum

förändras = infinitiv

har = presens

ska åka = presens futurum

ska sitta, ska filosofera, ska lyssna = presens futurum

3 H

FÖRE NU	NU	EFTER NU
har bjudit många...	är trött på Sverige	kommer aldrig att förändras
	har egna planer	ska åka söderut
		ska sitta och filosofera och lyssna på musik

3 I

FÖRE DÅ	DÅ	EFTER DÅ
hade bjudit många...	var trött på Sverige	skulle aldrig förändras
	hade egna planer	skulle åka söderut
		skulle sitta och filosofera och lyssna på musik

3 J

Drottning Margareta

jag skulle gifta mig, Då skulle ingen kunna slå mig

Drottning Kristina

jag hade slutat som drottning, de hade väntat på en son som skulle bli kung, jag skulle uppfostras, skulle bli drottning, regeringen skulle ha ansvar, min far hade dött för protestantismen

Drottning Ulrika Eleonora

hade jag studerat mycket, jag skulle bli drottning, de skulle välja mig till drottning, Gud hade givit mig kronan, den skulle ingen människa, min bror och kungarna före honom hade bestämt allting själva, min man Fredrik skulle regera tillsammans med mig

Kronprinsessan Victoria

vi hade varit tillsammans länge

3 K

- 2 Först städade Felicia lägenheten, sedan ringde farfar på dörren.
- 3 Först repeterar Amir alla verb, sedan lyssnar han på musik.
- 4 Först satte Adriana på datorn, sedan ringde telefonen.
- 5 Först dricker Douglas kaffe, sedan tittar han på teve.

3 L

FÖRE NU	NU	EFTER NU
har bokat flygbiljetter	sitter vid datorn och tittar på olika hotell	ska boka boende
Min kusin har sagt...	letar och letar men hittar inget som passar	ska försöka hitta
Jag har sagt till honom		om jag inte hittar ... ska jag bo...

3 M

Jag satt vid datorn och tittade på olika hotell. Jag hade bokat flygbiljetter till London och skulle boka boende. Jag letade och letade, men hittade inget som passade. Min kusin i London hade sagt att jag kunde bo hos honom. Jag hade sagt till honom att jag skulle försöka hitta ett billigt hotell. Men om jag inte hittade något hotell skulle jag bo hos honom en natt eller två.

4 A

- 1 R
- 2 F
- 3 R
- 4 F
- 5 F
- 6 R

5 A

- 1
- Hej! Det var länge sedan!
 - Öhh ... Jag är ledsen. Jag minns inte riktigt.
 - Datakursen! På folkhögskolan utanför Västerås, för fem år sedan.
 - Ja, just det. Nu kommer jag ihåg. Pelle! Hur är läget?
 - Jo, det är bara bra. Själv då? Bor du fortfarande i Örebro?
 - Nej, jag bor inte där längre. Jag flyttade i vintras.

2

- Hej! Jag skulle vilja beställa en tid för återbesök. Jag måste laga en tand.
- Jaha, då ska vi se... Vi har faktiskt en tid redan i övermorgon.
- Nja, det funkade inte så bra. Och nästa vecka är jag bortrest.
- Ja, då får vi titta på nästnästa vecka. Kan du på torsdagsmorgonen, klockan åtta?
- Ja, det passar bra.

3

- Jag har inte skickat in min deklaration än ... Jag hatar att deklarerera.
- Det har jag redan gjort. Min man är ju ekonom så han brukar hjälpa mig.
- Ja, det är typiskt att man ska behöva en ekonom i familjen för att deklarerera ...

4

- Du, har du skrivit det där dokumentet jag bad dig om för några dagar sedan? I måndags tror jag att det var.
- Oj, det har jag glömt! Vilken tur att du påminde mig! Fast jag vet inte om jag hinner den här veckan. Är det okej om du får det nästa vecka?
- Nja, jag behöver det senast på fredag.
- Okej. Jag får skynda mig.

5

- Hur ofta tränar du?
- Förut tränade jag varannan dag, men nuförtiden nästan aldrig. Jag har faktiskt inte tränat på flera månader.
- Samma här. Jag brukade träna flera gånger i veckan men nu tränar jag inte alls.

6

- Vad gör ni på somrarna?
- Vartannat år brukar vi åka till min släkt i Kroatien och vartannat år till min frus släkt i Argentina.
- Vad härligt!
- Ja, det är kul, men i somras kunde jag inte åka för jag var tvungen att jobba. Jag hoppas jag kan åka i vinter i stället.

5 C

- 1 riktig
- 2 riktigt
- 3 riktiga
- 4 faktiskt
- 5 typiskt
- 6 roliga

Kapitel 9

1 F

- Vad tänker du på?
- Jag tänker på vår lilla hund Ronja som dog förra veckan.
- Åh, vad tråkigt. Det visste jag inte. Tänker ni skaffa en ny hund?
- Nej, jag tror inte det. Min fru tycker att det är ganska skönt att slippa gå ut tidigt på morgonen. Nu hinner hon äta frukost i lugn och ro.
- Era barn då, är inte de ledsna?
- Jo, det är klart. Men de tror att det finns en hundhimmel där Ronja springer runt och leker med andra hundar.
- En hundhimmel, det tycker jag låter toppen!

1 G

1 d	4 c
2 f	5 a
3 e	6 b

1 H

- 1 Tror
- 2 tänker
- 3 Tycker
- 4 tror
- 5 tänker
- 6 Tycker
- 7 Tror

1 O

- 1 Ska de [skarom] åka till Danmark?
Betonat *de*: [skadom]
- 2 Vad sa du [saru]?
Betonat *du*: [skadu]
- 3 Ska du [skaru] se filmen ikväll?
Betonat *du*: [skadu]
- 4 Hur dum får man vara?
- 5 Vet du vad de [varom] hittade?
Betonat *de*: [vadom]
- 6 Tror du [troru] inte att de [atom] kommer på festen?
Betonat *du*: [trodu]
- 7 Deras älskade kanin hade dött.
- 8 Hon tvättade den [tvättaren] noga.
- 9 Vad tänker David på nu, tror du [troru]?
Betonat *du*: [trodu]
- 10 Vad är det [ere] för konstigt med det?
- 11 Vad tänker du [tänkeru] på?
Betonat *du*: [tänkedu]
- 12 Fattar du inte [fattaru]?

2 C

- 1 i
- 2 e
- 3 k
- 4 b
- 5 g
- 6 a
- 7 d
- 8 f
- 9 l
- 10 c
- 11 h
- 12 m
- 13 j

2 E

- 1 för att få belöning, slippa straff, verka bättre än vi egentligen är, undvika skam
- 2 Om man alltid sa sanningen skulle man i längden bli omöjlig i sociala sammanhang.
- 3 Exempelvis ett aprilskämt, man ljuger för skojs skull.
- 4 Tevemannen Kjell Stensson sa att man kunde få färgteve genom att klippa sönder en damstrumpa av nylon och dra den över teveapparaten.
- 6 Hans eller hennes historier kan vara helt osannolika.
- 7 Baron von Münchhausen påstod att han åkte på en kanonkula mellan olika krigsplatser när den ryska armén stred mot turkarna.
- 8 De är snabbtänkta, har bra minne och känner sällan skuld.
- 9 Ungefär en av tjugo.

2 F

- 1 F
- 2 F
- 3 F

3 A

- 1 -52,6
- 2 38
- 3 Göta kanal
- 4 Turning Torso
- 5 Kebnekaise
- 6 Kiruna
- 7 E45
- 8 Jämtland
- 9 Härjedalen
- 10 Balder
- 11 Sigtuna
- 12 Väneren
- 13 dvärgnäbbmusen
- 14 älgen
- 15 björnen
- 16 Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann
- 17 Essingeleden

3 B

Adjektiv som har regelbunden komparation slutar på *-e* i superlativ bestämd form.

Adjektiv som har oregelbunden komparation slutar på *-a* i superlativ bestämd form.

3 C

Efter genitiv (Göteborgs) har substantivet obestämd form.

Kapitel 10

1 F

- 1 f
- 2 c
- 3 b
- 4 a
- 5 e

1 J

- 1 husvagn
- 2 guldkant
- 3 upplevelseturism
- 4 turistort
- 5 utsläpp
- 6 avkoppling
- 7 miljömedveten
- 8 resmål

1 N

Semlan

Semlor, eller fastlagsbullar som de kallas i Skåne och svensktalande Finland, görs av vetedeg som smaksätts med kardemumma. Degen formas till bullar som gräddas i ugn. Bullarna delas sedan och gröps ur. Det urgröpta brödet blandas med mandelmassa och semlan fylls med denna blandning och mycket vispad grädde. Locket, som blir kvar när bullen delas, läggs på och florsocker strös över. En gammal tradition är att servera semlan i en djup tallrik med varm mjölk.

Att Ture Sventon äter semlor året runt är något av en skandal för många människor. Semlan äts nämligen egentligen bara på tisdagar under fastan, alltså från fettisdagen och fram till påsk. Men nuförtiden säljs semlor redan från nyår eftersom många är så sugna på dem.

Ursprungligen var inte semlan något som äts under själva fastan utan före fastan. I katolska länder är de 40 dagarna före påsk fasta för att man ska påminnas om Jesus 40 dagars fasta i öknen. I det katolska Sverige påbörjades fastan på askonsdagen och kvällen innan åt och drack man så mycket som möjligt. Här hade semlan en självklar plats. Under fastan fick man bara äta fisk och dricka vatten.

Att äta för många semlor är förstås inte hälsosamt. Det kan till och med vara livsfarligt. Det sägs att kung Adolf Fredrik tisdagen den 12 februari 1771 åt semlor och kort därefter dog i svåra magsmärtor. Så njut av semlorna, men med måtta!

3 A

- 1 a
- 2 a
- 3 b
- 4 c

3 D + E

Daniel: Tjena Åsa! Hur var det på semestern?

Åsa: Ja, nu ska ni få höra! Det började med att flyget inte kunde starta. Det lät som att något hade fastnat i motorn. Och det luktade grillad kyckling. Vet ni varför?

Daniel/Katarina: Ehh...

Åsa: Det hade flugit in en fågel i motorn! När vi till slut startade skojade flygvärdinnan om att vi skulle få kyckling att äta. Och när vi kom fram kändes det så kallt. Jag kollade termometern och det var bara 15 grader, svinkallt! När jag ringde hem till Sverige fick jag höra att det var 25 grader och sol därhemma.

Katarina: Ojdå!

Åsa: Men maten på en restaurang vid hotellet var fantastisk. Jag kommer aldrig glömma en middag när vi åt grillad entrecote. Köttet nästan smälte i munnen och smakade helt underbart av vitlök och timjan.

Daniel: Vad härligt!

Åsa: Fast hotellet som vi bodde på låg vid ett torg där det var fiskmarknad på dagarna. Det luktade inte särskilt gott.

Daniel: Usch! Vad äckligt!

Åsa: Ja, det var hemskt! Och grannarna på hotellet satt på balkongen hela dagarna och rökte och drack och skrek. Inte så trevligt med all cigaretttrök som blåste in över vår balkong. Sedan gick de ut och festade och kom hem klockan fem på morgonen och hade efterfest. Det var aldrig tyst!

Katarina: Men herregud!

Åsa: Ja det var helt otroligt! En natt när de hade fest kunde jag inte sova. Vi hörde allt de sa genom väggen. Till slut tog vi våra badhanddukar och gick och la oss på stranden för att få en blund i ögonen. Det var faktiskt lite mysigt att sova på stranden. Vi såg månen gå upp över havet och vågornas kluckande vaggade oss till sömns. Men vi tänkte inte på att det var tidvatten ... Jag vaknade av att jag kände mig helt blöt. Först trodde jag att jag hade kissat på mig! Hela handduken var genomblöt.

Katarina: (skrattar) Förlåt, jag måste skratta ...

Åsa: Ja, man visste inte om man skulle skratta eller gråta. Vi blev helt deprimerade och stannade mest på hotellrummet. Jag kan säga att vi tittade vi en del på teve, fast vi förstod ju inte mycket av vad de sa ...

Daniel: Ja, apropå hemska semestrar: mitt värsta semesterminne var 14 dagar i en liten stad i Mellansverige. Vi skulle hyra stuga men vi var för sent ute. När vi skulle boka fanns det inga stugor lediga. Vi fick till slut tag i en husvagn som stod på en tomt.

Åsa: En husvagn!? Du skämtar!

Daniel: Nej, jag lovar. Med tre småbarn och regn varje dag var det inte särskilt kul.

Åsa: Men vad gjorde ni då? ...

Daniel: Tja, vad gjorde vi egentligen? Vi satt mest inne och spelade kort hela dagarna. Det var jobbigt att vara på så liten yta i två veckor och alla bråkade jättemycket.

Katarina: Ja, mitt värsta semesterminne var i alla fall när jag och min sambo fick en spontan idé att flytta till Oslo. Vi skulle vara borta en vecka och hade en ganska liten budget, bara 1 000 kronor per person. Jag vet inte riktigt hur vi tänkte – Oslo är ju inte känt för att vara billigt direkt.

Daniel: Nej, verkligen inte! Jag var där i somras. Bara en flaska vatten kostar ju hur mycket som helst ...

Katarina: Ja, hur som helst så ställde vi oss vid en stor väg och väntade på att någon skulle stanna för att plocka upp oss. Första dagen kom vi inte så långt, bara till Eskilstuna där vi upptäckte att tältet från 90-talet saknade delar. Så vi fick leta efter pinnar i skogen.

Åsa: I skogen!?

Katarina: Ja, vi var ju desperata. Det var fullt av mygg och vi blev ganska bitna. Vi såg ut som om vi hade fått någon farlig sjukdom, typ pest. Totalt tog det oss tre dagar att komma till Oslo trots att vi fuskade de sista milen och åkte med en jättedyr buss. Typ 300 kronor kostade det, en tredjedel av reskassan. Men sen hittade vi en fin sjö ganska långt utanför Oslo där vi kunde campa gratis, men upptäckte snart att vi slagit upp tältet precis vid en myrstack.

Daniel: Ojoj! Vilken otur! Myror, de är inte att leka med.

Katarina: Nej precis! Oj vad det kliade! Vi var tvungna att flytta på tältet.

Åsa: Var ni inte något i Oslo, då?

Katarina: Jo, det var vi. Men sjön låg ju långt från centrala Oslo. Men stan är så vacker! Doften från havet och måsarnas skrån vid fiskebåtarna är underbart. Fast vi hade ju inte mycket pengar. Allt var som sagt väldigt dyrt. Vi var i alla fall på Munchmuseet och såg den berömda målningen Skriet.

Daniel: Låter som en passande tavla.

Katarina: Jo ... De två sista nätterna spöregnade det, och vårt tält var inte vattentätt ... Så semestern slutade ganska blött. Till slut ringde vi till min sambos mamma som tog bilen ända till Oslo och körde oss hem.

Åsa: Det var ju tur. Då slutade det lyckligt i alla fall.

Katarina: Jo, det kan man säga.

Kapitel 11

1 B

1 j	10 f
2 a	11 k
3 e	12 o
4 r	13 g
5 h	14 p
6 c	15 n
7 l	16 d
8 b	17 m
9 i	18 q

1 G

BROTT	AKTIVITET	PERSON
smuggling	smuggla	en smugglare
bedrägeri	bedra	en bedragare
mord	mörda	en mördare
förfalskning	förfalska	en förfalskare
våldtäkt	våldta	en våldtäktsman
langning	langa	en langare
snatteri	snatta	en snattare
stöld	stjäla	en tjuv
rån	råna	en rånare

1 H

- 1 Sonja snattade en påse chips. Hon tog med sig för mycket alkohol hem efter en semesterresa. Hasse körde för fort. Han tog en fin penna i skolan.
- 2 Sonja snattade i sjuan. I början av 90-talet smugglade hon alkohol. Hasse körde för fort 1998. Han tog pennan när han gick i femman.
- 3 Sonja stoppade chipspåsen under jackan. Hon hade flaskorna i resväskan. Hasse körde 130 på en 90-väg. Han tog pennan när de skulle gå ut på rasten.
- 4 Sonja fick jättedåligt samvete när hon hade tagit chipspåsen. Hon åkte inte fast i tullen när hon hade extraflaskor i väskan. Hasse fick böta en massa pengar när han hade kört för fort. Hans mamma tvingade honom att lämna tillbaka pennan till klasskamraten.

2 D

- 1
 - a Självklart säger man (subjekt) nej till sin kollegas förslag. Ens (genitiv) chef ska alltid kunna lita på en (objekt), även när man (subjekt) inte är på jobbet.
 - b Ett par timmar kan man (subjekt) väl tänka sig någon gång. Man (subjekt) jobbar ju ofta över utan att få betalt.
 - c Nja, man (subjekt) kanske inte går flera timmar tidigare, men en kvart kan väl gå bra.
- 2
 - a Inget att diskutera, man (subjekt) ringer så klart från arbetstelefonen. Då behöver man (subjekt) ju inte betala en massa dyra telefonsamtal själv för sin låga lön.
 - b Man (subjekt) måste ju ringa sin sjuka släkting, men man (subjekt) gör det naturligtvis från sin egen mobil. Sedan kan det inte hjälpas att det måste bli under arbetstid.
 - c Ens (genitiv) arbetstid ska inte gå åt till privata telefonsamtal. Man (subjekt) får ringa från den egna mobilen under lunchen.
- 3
 - a Semesterplaner och annat sköter man (subjekt) utanför sin arbetstid. Hur skulle det se ut om alla planerade sin semester när man (subjekt) ska jobba?
 - b Någon timme eller två kan man (subjekt) surfa runt för att hitta bra resmål och hotell. Herregud, kontoret går inte under för att man (subjekt) har lite trevligt på arbetstid.

- c Man (subjekt) kan prata med sina kolleger under lunchen och fikarasterna och höra om de kan ge en (objekt) några bra semestertips.

4

- a Dokumenten får vänta till nästa dag.
- b Man (subjekt) kan låna några papper från jobbet om man (subjekt) lämnar tillbaka dem nästa dag förstås.
- c Det finns ju massor av papper på jobbet. Det gör väl inget om man (subjekt) plockar med sig papper och pennor hem.

2 E

- 1 Man, ens, man, en
- 2 Man, ens
- 3 en, man, man

3 C

- 1 b
- 2 e
- 3 a
- 4 d
- 5 c

3 E

Blir + perfekt particip har fokus på en händelse eller förändring. *Är* + perfekt particip har fokus på ett tillstånd eller resultat.

3 F

- 1 var
- 2 blev, var
- 3 blev
- 4 bli
- 5 var, var

3 H

- 6 Ett brott planeras.
- 2 Någon begår ett brott.
- 7 Polisen utreder brottet.
- 10 Polisen misstänker någon.
- 8 Polisen skuggar den misstänkta.
- 3 Hen arresteras.
- 12 Hen förhörs av polisen.
- 9 Hen häktas.
- 5 Hen blir åtalad.
- 1 En rättegång börjar.
- 11 Den misstänkta erkänner eller förnekar brott.
- 4 Hen blir eventuellt dömd till ett straff, fängelse till exempel.

5 G

- 1 Om Lasse-Maja inte hade arbetat på gårdar, skulle hen inte ha kunnat stjäla värdesaker.
- 2 Om Lasse-Maja inte hade stulit kyrksilvret skulle hen inte ha kommit till Carlstens fästning.
- 3 Om Lasse-Maja inte hade lagat god mat, skulle hen inte ha fått arbeta i köket.
- 4 Om Lasse-Maja inte hade suttit på Carlstens fästning skulle hen inte ha blivit sjuk.

Kapitel 12

1 C

- 1 äventyr
- 2 ta en konflikt/våga säga till en annan person
- 3 flytta till ett annat land

1 F

- 1 d, e
- 2 a, f
- 3 b, c

1 H

- 2
 - Jag är så **stolt** över mig **själv**! **Idag** sa jag **äntligen** till min **kollega** att jag är **trött** på att hon **alltid** sitter och **klagar** på **allt** och **alla** och skapar **dålig stämning**.
 - **Då** blev hon väl **arg**?
 - **Ja**, det **blev** hon **faktiskt**. Hon **sade** att jag inte hade med det att **göra** och att jag inte behövde **lyssna** på **hennes** om jag inte **ville**.
 - Jag tycker att det var **jättebra** att du **vågade** i alla **fall**. Du har ju **irriterat** dig på hennes **gnäll länge**.

3

- Min **sambo** vill att vi ska flytta till **Kina** för han har fått **jobb där**.
- Vad **spännande!** **Då** är du väl **glad**?
- **Nja**, jag tycker att det verkar **svårt**. Jag kommer nog inte att **trivas**. Det är så **annorlunda där**.
- Men, **tänk** på alla nya **saker** du kommer att få **se**. **Det** är väl **spännande**?!
- **Hmm**, vi får **se** hur det **blir**, när vi har flyttat **ditt**. Det blir nog **bra** ...

2 D

- 1 F
- 2 R
- 3 –
- 4 R
- 5 F
- 6 R
- 7 –
- 8 R
- 9 F
- 10 R
- 11 R
- 12 F
- 13 F

5 B + D

- 1 b
- 2 c
- 3 a
- 4 b

5 E

SUBSTANTIV	VERB	ADJEKTIV/PARTICIP
ett hot	hotar	hotad/hotande
en förklaring	förklarar	förklarad
en skrift	skriver	skriven
ett ansvar	ansvarar	ansvarig/ansvarsfull/ansvarslös
en uppmaning	uppmanar	uppmanad
en missuppfattning	missuppfattar	missuppfattad
en förföljelse	förföljer	förföljd
ett val	väljer	vald
ett hat	hatar	hatad
ett tal	talar	talad/talande

Kapitel 13

1 D

- 1 jul
- 2 midsommar
- 3 påsk

1 E

- a Förra året **var det** så himla krångligt... (dialog 1)
- b Och **hoppa över** lunchen? (dialog 1)
- c Vi kanske kan **vara hos er** den här gången? (dialog 1)
- d Maj **tar med sig** snaps... (dialog 2)
- e Klockan tre går vi till fotbollsplanen **så att** barnen får dansa... (dialog 2)
- f **Och sedan** är det ju tävlingar. (dialog 2)
- g **Det** är väl bara att ta på sig en extra tröja... (dialog 2)
- h ... tänker **jag i alla fall** sitta inne. (dialog 2)
- i **Och så** kan du ha... (dialog 3)

1 G

- 1 e
- 2 c
- 3 a
- 4 g
- 5 d
- 6 f
- 7 b

1 H

- 1 Man tänder det första av fyra ljus, äter pepparkakor och saffransbullar och dricker glögg eller kaffe.
- 2 Elektriska ljus, glitter och andra prydnader.
- 3 Guden Tor.
- 4 Sill, lax, köttbullar, kokt skinka och lutfisk.
- 5 Man slog varandra med riset, mest på skoj.
- 6 Skärtorsdagen.
- 7 Man skulle sitta i stillhet och tänka på att Jesus korsfästes just den dagen.
- 8 Lax, sill och lammstek.
- 9 Färgglada ägg gjorda av papp, fyllda med godis.

- 10 På fredagen som infaller mellan den 19 och 26 juni.
- 11 För att drömma om den som de skulle gifta sig med.
- 12 För att drömma om att deras framtida man skulle komma med vatten.
- 13 En lövad stång dekorerad med blommor.
- 14 Jordgubbar med vispad grädde eller jordgubbstårta.

2 A

a + g + k
f + i + c
h + b + e
j + d

3 A

Påskkärringen

- 1 trodde
- 2 trolla
- 3 delta
- 4 red
- 5 använda
- 6 skydda
- 7 gömde
- 8 målade
- 9 klädde
- 10 lägga

Tomten

- 1 väcka
- 2 skötas
- 3 missköter
- 4 ställer
- 5 få
- 6 gäller
- 7 klä
- 8 bankar
- 9 handlar
- 10 funderar

Sankta Lucia

- 1 dog
- 2 förbli
- 3 bad
- 4 bota
- 5 skänka
- 6 kastades
- 7 klagade
- 8 brännas
- 9 sätta
- 10 sticka

3 D

- 1 De flög till Blåkulla för att delta i en stor fest hos djävulen.
- 2 För att häxorna inte skulle kunna ta djuren för att flyga till Blåkulla.
- 3 Han kunde flytta till grannarna och det kunde gå illa för gården.
- 4 Den handlar om den svenska tomten och hur han på natten kontrollerar att djur och människor mår bra på gården där han bor.
- 5 Att hon aldrig skulle gifta sig utan förbli jungfru hela livet.

- 6 Lucia bad till den heliga jungfrun Agatha att modern skulle bli frisk. I bönen visade sig jungfrun och sa att Lucias tro hade botat modern.

4 A

- 1 höst
- 2 vår
- 3 sommar
- 4 vinter

4 C

Dikten kanske handlar om naturens mysterium, naturens kraft och naturens förmåga att göra oss lugna, glada och friska. Dikten handlar om våren eller sommaren.

4 D

gott – vått
mark – stark
saft – kraft
skönt – grönt

Kapitel 14

2 B

Förslag till lösning:

- 1 ha fullt upp – ha mycket att göra
- 2 förbannad – arg, upprörd
- 3 himla – väldigt
- 4 skyll inte – lägg inte skulden på mig
- 5 bli galen – bli väldigt upprörd
- 6 vaktis – vaktmästaren

2 E

- 1 Tror någon att disken diskar sig själv?
- 2 Vem dricker alltid upp min mjölk?
- 3 Varför har ingen fyllt på kopieringspapper?
- 4 Gör bara jag det?

2 F

Varifrån är det du kommer (nu igen)?
Vad är det din sambo heter (nu igen)?
Var är det du bor (nu igen)?
När är det du fyller år (nu igen)?
Vad är det du heter i efternamn (nu igen)?
När var det du började läsa svenska (nu igen)?
Hur är det du kommer till kursen (nu igen)?
Vilka språk är det du talar (nu igen)?

3 A

- 1 g
- 2 a
- 3 e
- 4 c
- 5 f
- 6 b
- 7 h
- 8 d

3 G + H

Se hörförståelsemanus.

4 A

- 1 tio år
- 2 att varan repareras/att du får en ny vara i stället/att du får avdrag på priset/att köpet går tillbaka
- 3 om butiken byter ägare, upphör eller går i konkurs
- 4 att du kan återlämna en vara och få pengarna tillbaka om du ångrar ett köp
- 5 konsumentköplagen
- 6 att man lämnar tillbaka varan innan öppet köptiden går ut och att varan är i samma skick som när man köpte den
- 7 nej
- 8 tydlig och skriftlig
- 9 tio år
- 10 att man kan lämna tillbaka varan och välja en annan i stället

4 B

- lämna tillbaka – återlämna
ändra sig – ångra
en gång – ett tillfälle
självklart – naturligtvis
förstå fel – missförstå
pengar (sedlar och mynt) – kontanter
sluta att finnas – upphöra
oftast/för det mesta – vanligtvis
en produkt man köper – en vara
inte obligatoriskt/inget tvång – frivilligt
bli sämre – försämras
pengar som dras bort – ett avdrag
som fanns från början – ursprungligt
bli vitare/ljusare – blekna
sköta dåligt – missköta
affärerna går så dåligt att man måste lägga ner företaget – gå i konkurs

5 C

- 1 kanske (främre)
- 2 skivor (bakre)
- 3 krascha (främre)
- 4 usch (främre)
- 5 shopping (bakre)
- 6 skjuter (främre)
- 7 stjärna (bakre)
- 8 chockrosa (bakre)
- 9 instruktion (främre)
- 10 skydd (bakre)

5 D

- 1 affisch (sju)
- 2 chilla (tjugo)
- 3 Kjell (tjugo)
- 4 krascha (sju)
- 5 känd (tjugo)
- 6 regissör (sju)
- 7 religiös (sju)
- 8 sjö (sju)
- 9 skydda (sju)
- 10 tjänar (tjugo)

5 E

- 1 sköta – köpa
- 2 skina – Kina
- 3 skjuta – tjuta
- 4 sjyst – kysst
- 5 chock – tjock
- 6 skär – kär
- 7 skön – kön
- 8 skött – kött

5 B

- 1 h
- 2 c
- 3 a
- 4 k
- 5 i
- 6 b
- 7 d
- 8 j
- 9 e
- 10 f
- 11 g

5 D

- 1 Pessimisten tar det onda i världen för givet och gläds över det positiva som trots allt finns. Optimisten kan grubbla över klimatfrågor och livets orättvisor.
- 2 En defensiv pessimist tror att alla prestationer kommer att sluta i katastrof. Får de vara i fred med sina tankar presterar de lika bra som optimisterna.
- 3 Hon lade märke till att många framgångsrika människor var pessimistiskt lagda.
- 4 De ser negativt på allt och ältar misslyckanden.
- 5 Förståelsen mellan en defensiv pessimist och optimist kan fungera om den defensiva pessimisten förklarar sina strategier.

Kapitel 15

1 C

Se hörförståelsemanus.

2 A

- 1 a
- 2 c
- 3 b
- 4 a

3 B

- 1 tummarna
- 2 näsan
- 3 magen
- 4 armbågar
- 5 ett öga
- 6 lägga benen på ryggen
- 7 näven
- 8 tänderna
- 9 ögon i nacken

3 C

För ett par år sedan blåddrade jag igenom tidningen och av en slump slog jag upp sidorna med platsannonser. Jag hoppade till när jag såg att Bio Rio sökte extrapersonal. På den tiden var jag tokig i film. Jag kunde se om en film jag gillade hur många gånger som helst. När jag såg annonsen kände jag på mig att det var mitt öde att jobba inom filmbranschen. Jag hade för mig att jag hade pratat om att bli filmregissör redan när jag var fyra år.

Jag kastade mig över telefonen och bad att få komma på intervju redan samma eftermiddag. Hela dagen gick jag runt och försökte komma på fantastiska saker jag skulle säga under intervjun. Jag var rädd att jag skulle komma av mig om de bad mig berätta något så jag höll på länge och övade på vad jag skulle säga.

När jag kom till Bio Rio var det totalt kaos. Ingen visste var personalchefen höll hus. Datasystemet hade gått sönder och de hade ingen popcornpersonal som kunde hoppa in till kvällen. Och sekreteraren hade tagit en Medelhavskryssning för att vila ut. Det var visst nerverna som krånglade. Jag beklagade röran, men sa samtidigt att jag kunde ställa upp och jobba samma kväll. Det blev startskottet för en intressant karriär inom filmbranschen, men jag ska inte trötta ut er med fortsättningen på historien just nu.

3 G

Positiv		Negativ
noggrann	–	petig
social	–	sällskapssjuk
mångsidig	–	splittrad
generös	–	slösaktig
ekonomisk	–	snål
fantasifull	–	orealistisk
saklig	–	fantasilös
spontan	–	tanklös
framåt	–	framfusig
ovanlig	–	underlig
pedagogisk	–	mästrande
modig	–	dumdristig

Kapitel 16

1 C

a, f, b, d, c, e

2 B

STÄDA	PUTSA FÖNSTER	DISKA	LAGA MAT	TVÄTTA	STRYKA
en mopp	en fönster-skrapa	skölja	en kastrull	en torktumlare	ett strykjärn
skura	putsa	en diskborste	steka	sortera	en strykbräda
en dammsugare	en trasa		fräsa	hänga	
damma			hacka	en garderob	
sortera			en stekpanna	skölja	
ett rengörings-medel			skära	ett mjukmedel	
våttorka				vika ihop	
sopa				ett skåp	
plocka undan				en klädnyppa	
en trasa				en galge	
damma					

2 E

2 Maria har just flyttat hemifrån ...

- Du, Maria. Det var ett tag sedan du städade, va?
- Nä, vad då?! Det gjorde jag i förrgår.
- Men, titta, här är ju en ketchupfläck på kylskåpet!
- Oj då. Jag såg den inte när jag städade. Jag ska hämta en handduk.
- Nej, ta inte den! Ta en trasa i stället. Hur är det med dina städkunskaper egentligen?
- Inte så bra, tror jag ... Hur ska man göra?
- Du kan ju börja med att plocka undan alla grejer som ligger och skräpar överallt. Sedan torkar du bort allt damm med en fuktig trasa. Efter det är det dags för dammsugning. När du har dammsugit kan du våttorka golven med en mopp för att få bort gammal smuts.
- Å, vad jobbigt! Fönstren, då? Vad kan man göra åt dem?
- Ja, de behöver putsas helt enkelt. Man köper en fönsterskrapa och putsar fönstren med fönsterputsmedel och vatten på en tvättsvamp. Sedan skrapar man bort vattnet med skrapan.
- Huu. Kan inte du hjälpa mig, pappa?

3 Magnus har problem med maten

- Alltså, matlagning är det tråkigaste jag vet. Jag kan knappt koka ägg ...
- Nej, men det är både lätt och roligt om man bara kan några grunder.
- Hur menar du?
- Jo, om man vet hur man gör en tomatsås till exempel kan man ju sedan variera den hur mycket som helst.
- Hur gör man en tomatsås då?
- Man hackar lök, morot och en liten bit selleri fint. Det fräser man sedan i olja i en kastrull på spisen tills det blir mjukt. Sedan tillsätter man lite tomatpuré, en burk tomat, salt och peppar och en nypa socker. Såsen får koka i minst en halvtimme på svag värme.
- Jaha, det låter ju inte så jobbigt.
- Om du sedan vill variera, kan du använda vitlök, hä i lite rödvin, krydda med örter kryddor eller annat. Om du steker köttfärs med löken blir det köttfärsås och om du tillsätter chili och en burk bönor blir det en mexikansk chili. Jag är galen i chili! Det går att variera hur mycket som helst.
- Vad bra!

3 A

- 1 F
- 2 R
- 3 F
- 4 R
- 5 R
- 6 F

3 D

- 1 f, bonusfamilj
- 2 e, iblandbo/kulbo
- 3 c, adoptivfamilj
- 4 a, regnbågsfamilj
- 5 g, ensamstående
- 6 d, särbo
- 7 b, sambo

Kapitel 17

1 A

- 1 F
- 2 F
- 3 F
- 4 R
- 5 R
- 6 F
- 7 F
- 8 R

1 E

- 1 bara ett öga
- 2 åtta ben
- 3 vishetens brunn
- 4 vad som helst
- 5 päls av guld
- 6 skörden
- 7 dvärgarna
- 8 problem
- 9 en jättekvinna
- 10 en stor hammare
- 11 åskan

1 F

- 1 Abbas skickade blommor (do) till henne (io) på födelsedagen.
- 2 Berit sänder julkort (do) till sina barnbarn (io) varje jul.
- 3 Frisören föreslog en ny frisyr (do) för David (io).
- 4 Erki rekommenderade några bra aktier (do) till Frida (io).
- 5 Greta visade hela staden (do) för Hans (io) när han var på besök.

1 G

- 1 Abbas skickade henne blommor på födelsedagen.
- 2 Berit sänder sina barnbarn julkort varje jul.
- 3 Frisören föreslog David en ny frisyr.
- 4 Erki rekommenderade Frida några bra aktier.
- 5 Greta visade Hans hela staden när han var på besök.

2 C

- 1 allmänhet
- 2 ansträngning
- 3 anteckningar
- 4 asagudarna
- 5 avbrutit
- 6 berättar
- 7 drakblodet
- 8 föreslog
- 9 försvann
- 10 grötfatet
- 11 gulds katt
- 12 halvvägs
- 13 hjaltesagan
- 14 jätteduktiga
- 15 likhet
- 16 misslyckats
- 17 motsvarighet
- 18 objuden

- 19 oförskämd
- 20 tillsammans
- 21 utmaningar
- 22 ålderdomen
- 23 återberätta

3 B

- 1 Trädet skulle med sin kraft skydda dem som bodde där.
- 2 Man lade mat på en tallrik till trädets andar för att bröllopet skulle bli lyckligt.
- 3 Det kunde gå väldigt illa. Folk kunde dö och man kunde bli fattig.
- 4 Man drog den som var sjuk genom ett hål i trädet.
- 5 Man skulle bygga en ny tunnelbaneuppgång i Stockholm i Kungsträdgården. För att göra det var man tvungen att hugga ner några almar. Folk protesterade genom att klättra upp i almarna och träden fick stå kvar.

3 F

- 1 ek
- 2 ask
- 3 björk
- 4 lind
- 5 hassel

4 B

Mannen tror på:

att man inte ska lägga nycklar på bordet
att vissa gatubrunnar är farliga att gå på
att man måste spotta när en svart katt går över vägen
att man måste vänta med att bädda gästernas sängar tills de kommit hem.

Kvinnan tror på:

att man måste knacka i bordet och säga ”peppar peppar” när man pratar om dåliga saker som kanske ska hända
att man aldrig får svara tack om någon önskar en lycka till.

Båda tror på:

att en idrottsskvinna får tur av att äta en kaka mjölkchoklad kvällen innan tävling.

Ingen tror på:

att det ger olycka att ha sönder en spegel.

Kapitel 18

1 A

Se hörförståelsemanus.

2 C

- 1 Det finns inte så många chefer.
- 2 Chefen är mindre auktoritär.
- 3 God stämning, trivsel och samstämmighet.
- 4 Högljudda konflikter.
- 5 Svensken är som regel mer rakt på sak. Han eller hon går med andra ord direkt på ämnet och inte via småprat. En svensk har vanligtvis ett relativt tillbakadraget kroppsspråk och pratar med låg röst. Den utländska affärskollegan kanske talar högre och har ett uttrycksfullt kroppsspråk.
- 6 Karl XII.
- 7 Männen träffades där och pratade politik, vetenskap och konst medan de drack kaffe.
- 8 Skogsarbetarna hade kaffe med sig ut i skogen och den vanan togs upp när industrialismen kom.
- 9 De anställda träffas och utbyter idéer och erfarenheter, diskuterar olika projekt och delar med sig av sina kunskaper och erfarenheter. Dessutom ökar trivseln och gruppkänslan bland personalen.
- 10 Man kan ta med bullar eller kaka till fiket.

3 E

- 1 R
- 2 R
- 3 F

3 H

C

3 I

ge (ett djur) mat – utfodra
mycket bra – utmärkt
många – en mängd
saker – uppgifter
den som gör något (en sport till exempel) – utövare
få någon att göra något han eller hon inte vill – tvinga
borsta (en häst) – rykta
ganska – tämligen